

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Wydział Nauk Ekonomicznych
i Zarządzania

prof. dr hab.
Leszek Dziawgo

KIEROWNIK KATEDRY

ul. Gagarina 13a
87-100 Toruń
tel. +48 56-611-2283
e-mail: ldziawgo@umk.pl

Toruń, dnia 4.04.2023

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Radosława Ślusarczyka
„Liberalizacja regulacji rynków finansowych a wzrost gospodarczy”

przygotowanej pod kierunkiem
Dr hab. Anny Moździerz Prof. UEK

OCENA ZNACZENIA NAUKOWEGO TEMATU ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Badanie złożonej rzeczywistości ekonomicznej pozostaje niezmiennie podstawowym zadaniem naukowym. Magister Radosław Ślusarczyk wybrał za przedmiot rozprawy doktorskiej temat wpływu zmian liberalizacji regulacji rynków finansowych na poziom wzrostu gospodarczego.

Trafny wybór tematu zwraca uwagę na rozeznanie Autora w problematyce współczesnego rynku finansowego. Podkreślam zdecydowanie poważne znaczenie teoretyczne i praktyczne wybranego tematu.

Podjęty problem badawczy jest interesujący i adekwatny dla opracowania rangi rozprawy doktorskiej. Nie ma wątpliwości, iż analiza aktualnego stanu wpływu regulacji rynków finansowych na wzrost gospodarczy oraz wskazanie na możliwe rozwiązania w przyszłości są wystarczająco naukowo uzasadnione. Właśnie teraz kształtowany jest nowy model świadczenia usług finansowych z wykorzystaniem nowych regulacji i technologii w skali międzynarodowej.

Ponadto, okres wieloletnich i poważnych zaburzeń politycznych, społecznych, gospodarczych, a więc i finansowych, nadaje dodatkowo szczególnej wagi i aktualności rozważaniom i badaniom zawartym w rozprawie doktorskiej. Jednocześnie, można odnieść wrażenie, że proces wskazanych zaburzeń postępuje, co jest pewnym paradoksem cywilizacyjnym. Jestem zdania, iż architektura międzynarodowego rynku finansowego, a w tym regulacji i nadzoru, pozostawia wiele do życzenia.

Należy więc podkreślić, iż rozprawa doktorska wpisuje się w szeroki nurt współczesnych badań nad efektywnością rynku finansowego z korzyścią dla społeczeństwa i gospodarki.

Podsumowując, ocena znaczenia naukowego tematu rozprawy doktorskiej jest pozytywna.

OCENA FORMALNA

W pracy sformułowano cel główny: analiza związków występujących między procesem liberalizacji regulacji rynków finansowych a wzrostem gospodarczym.

Główną hipotezę badawczą sformułowano następująco:

„liberalizacja rynków finansowych skutkuje zwiększeniem tempa wzrostu gospodarczego”.

Sformułowano również hipotezy pomocnicze:

1. W okresie analizy poziom indeksu liberalizacji rynków finansowych w badanej grupie państw uległ wzrostowi.
2. Światowy kryzys finansowy skutkował zmniejszeniem poziomu indeksu liberalizacji rynków finansowych.
3. Liberalizacja rynków finansowych, przy uwzględnieniu funkcjonujących regulacji ostrożnościowych i nadzoru finansowego, wpływa pozytywnie na rozwój rynków finansowych.
4. Ograniczenie represji finansowej zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia kryzysu finansowego w danym kraju.
5. Liberalizacja rynków finansowych, przy uwzględnieniu funkcjonujących regulacji ostrożnościowych i nadzoru finansowego, wpływa pozytywnie na łączną produktywność czynników produkcji.

Cel rozprawy i główna hipoteza badawcza oraz pomocnicze hipotezy badawcze zdeterminowały etapy postępowania badawczego, a poprzez to także zakres i ogólną konstrukcję rozprawy.

Rozprawa doktorska obejmuje 474 strony i składa się ze Wstępu, 5 rozdziałów oraz Zakończenia. Rozdziały następują po sobie w logicznej kolejności i stanowią spójną całość. Wewnętrzna struktura poszczególnych rozdziałów jest przemyślana. Zachowano też właściwe proporcje pracy pomiędzy rozdziałami. Całość ilustrowana jest wykresami, schematami oraz tabelami. Zarówno wykresy, schematy, jak i tabele są prawidłowo umiejscowione w tekście oraz opatrzone adekwatnym komentarzem. Ponadto zwracam uwagę na obszerną część pracy w postaci załączników.

W rozprawie zachowano klasyczny układ pracy naukowej z podziałem na część teoretyczną i praktyczną. Jest to sprawdzony i wartościowy układ opracowania naukowego.

Oceniając aspekty formalne recenzowanej pracy można zgłosić następujące uwagi.

Formułując hipotezy można zachować pewną dyscyplinę. Proszę sprawdzić słowo „uwzględnienie” w zdaniu w 3 hipotezie pomocniczej. Uważam jednak ten fakt za zwykłą pomyłkę.

Tabele zamieszczone na s. 396-398 można byłoby zaprezentować w inny sposób – bardziej czytelny.

Te drobne uwagi pozwalają na stwierdzenie, iż rozprawa została przygotowana bardzo starannie pod względem edytorskim.

Ocena formalna rozprawy jest pozytywna.

OCENA MERYTORYCZNA

Omawiając treść rozprawy stwierdzam, że można wskazać na szereg istotnych zalet recenzowanej rozprawy. Szczególnie wyróżniam opisane poniżej.

Przede wszystkim, zwracam uwagę na istotne naukowe i praktyczne znaczenie podjętego tematu badawczego. Temat dotyczy rzeczywiście bardzo istotnego problemu funkcjonowania współczesnego rynku finansowego. Podjęty temat należy postrzegać w szerokim kontekście. Jest to temat ważny zarówno dla instytucji finansowych, jak i dla gospodarki narodowej, a więc i dla obywateli.

Należy wyeksponować fakt opracowania rozprawy na obszernych i zróżnicowanych krajowych i zagranicznych źródłach literaturowych, co pozwoliło na przygotowanie pracy na wysokim poziomie merytorycznym. Zaawansowane studia literaturowe oraz analiza danych umożliwiły twórcze rozwinięcie badań w oparciu o dotychczasowy dorobek nauki w wybranym temacie.

Wysoko oceniam rzeczowy opis i analizę problemu badawczego. Z uwagi także na bardzo obszerny zakres tematyczny.

Podobnie oceniam przegląd teorii kryzysów finansowych. Z pewnością jest to kolejna wartościowa część rozprawy.

Doceniam także zwrócenie uwagi na kwestię zaangażowania kapitału zagranicznego w krajowy rynek bankowy.

Wskazanie na problem międzynarodowego przepływu kapitału również zasługuje na uznanie. Przy czym poruszono w rozprawie wiele inspirujących wątków w tym zakresie.

Uznaję też za zaletę sformułowanie uwag krytycznych na temat występowania braku efektywności nadzoru nad rynkiem finansowym (s. 262) oraz na działania podjęte w zakresie organizacji nadzoru w krajach skandynawskich, opisane na kolejnych stronach.

Co ważne, podjęto również wątek regulacji ostrożnościowych i nadzoru finansowego, w kontekście możliwości negatywnego wpływu na wzrost gospodarczy. Świadczy to o zachowaniu ostrożności badawczej w pracy naukowej.

Kolejną zaletą jest wskazanie na temat państwowej własności banków. Jest to kolejny temat bardzo aktualny, niestety także w polskiej gospodarce. Autor słusznie na stronie 288 przytoczył pojęcie „kapitalizm kołesiów”. Problem „kapitalizmu państwowego” zasługuje na analizę, na co wskazuje Autor. Zdecydowanie należy podjąć ten właśnie temat także w oparciu o badania naukowe.

W pracy naukowej ważne jest, aby korzystać w ujęciu krytycznym z dorobku badawczego poprzedników. Niewątpliwą zaletą rozprawy jest właśnie obszerne wykorzystanie badań obcych. Stanowi to jednocześnie rzetelną podstawę dla przeprowadzenia badań własnych. Ich wyniki oraz analizę zaprezentowano w rozdziale końcowym.

Zwracam uwagę na staranność zaprojektowania i wykonania badań własnych. Podkreślam tym samym, iż pozytywnie oceniam zastosowane metody badawcze. W każdym postępowaniu badawczym dobór metod oraz staranność ich zastosowania ma kluczowe znaczenie dla uzyskania obiektywnego wyniku naukowego.

Zadaniem recenzenta nie jest jednak wskazywanie jedynie na zalety pracy, ale również zgłaszanie krytycznych uwag i sugestii. Mając na uwadze zalety niniejszej rozprawy, zgłaszam w zakresie merytorycznym następujące uwagi o charakterze dyskusyjnym.

Z uwag poważniejszych zgłaszam następujące.

Dość powszechnie jest obecnie używane pojęcie przeregulowania rynków finansowych. Nie jest więc to zatem efekt procesu liberalizacji. Jest to jednak kwestia dyskusyjna. Sądzę, iż można ten temat poddać rozważaniom w trakcie publicznej obrony rozprawy.

Występuje również obszerny fragment dotyczący regulacji alokacji kredytu w gospodarce i jej form. Zaangażowanie państwa w relacje na rynku finansowym również uważam za dyskusyjne (rozdział III).

Podobnie, jak zaangażowanie państwa w instytucje finansowe (rozdział III).

Poniżej zgłaszam sugestie o drobniejszym znaczeniu.

Na stronie 48 sformułowano opinię, iż banki udzielając kredytu kierują się dwoma parametrami. Są nimi stopa zwrotu i ryzyko. Uznałbym, że kolejność jest odwrotna. Niestety, jest to potwierdzone s.50 z powołaniem na A. Bratkowskiego.

W rozprawie poświęcono dużo uwagi doświadczeniom Argentyny, Brazylii, Meksyku i Turcji w zakresie analizowanej tematyki. Mając na uwadze znaczenie gospodarcze wskazanych państw można takie doświadczenia traktować z pewną rezerwą.

Zgłoszone powyżej uwagi i sugestie mają charakter dyskusyjny, a moja ocena merytoryczna rozprawy jest pozytywna.

KONKLUZJA

Najważniejszym atutem każdej rozprawy doktorskiej jest rozwiązanie problemu badawczego poprzez realizację celu badawczego oraz weryfikację postawionych hipotez badawczych. W rezultacie przeprowadzonych rozważań teoretycznych, analizy badań obcych oraz zrealizowanych badań własnych uzyskano interesującą diagnozę wpływu liberalizacji regulacji rynków finansowych na wzrost finansowy. Efekty procesu badawczego oceniam pozytywnie.

Recenzowana rozprawa stanowi oryginalne i interesujące studium naukowego rozwiązania wybranego problemu.

Pozytywnie oceniam wiedzę teoretyczną oraz umiejętność prowadzenia pracy naukowej.

Stwierdzam również spełnienie wymogów prawnych stawianych rozprawom doktorskim.

Zgłoszone uwagi formalne i merytoryczne powinny sprzyjać poprawie warsztatu naukowego doktoranta.

Stwierdzam, mając na uwadze kryteria formalne i merytoryczne, że rozprawa doktorska mgr Radosława Ślusarczyka odpowiada wymogom stawianym rozprawom doktorskim i wnioskuję o jej dopuszczenie do publicznej obrony.

